

Sygn. akt VI U 822/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lipca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodnicząca:	SSO Monika Miller-Młyńska
Protokolant:	Apl. adw. Monika Dowżycka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 03 lipca 2013 r. w S.

sprawy T. C. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania T. C. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 29 marca 2013 roku znak: (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Decyzją z 29 marca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. przyznał T. C. (1) prawo do emerytury od 25 marca 2013 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Z uwagi na brak możliwości wyliczenia podstawy wymiaru emerytura wyniosła 24 % kwoty bazowej (24% x 3080,84 zł = 739,40 zł). Organ rentowy przy ustalaniu wysokości emerytury uwzględnił 17 lat, 9 miesięcy i 18 dni okresów składkowych oraz 15 lat, 7 miesięcy i 13 dni okresów uzupełniających. Ustalając wysokość należnego ubezpieczonemu świadczenia dokonał zwiększenia wysokości świadczenia o kwotę 130,91 zł z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie rolne za okres podlegania przez T. C. ubezpieczeniu społecznemu rolników. Wypłatę świadczenia zawieszono, wskazując że wobec zbiegu prawa do dwóch świadczeń emerytalnych wypłaca się tylko jedno ze świadczeń - wyższe lub wybrane przez ubezpieczonego.

Ubezpieczony odwołał się od powyższej decyzji, wskazując że w jego ocenie zwiększenie emerytury z tytułu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników przez ponad 15 lat wyłącznie o kwotę 130,91 zł jest dla niego krzywdzące.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania w całości, wskazując że ustalając wysokość należnego ubezpieczonemu świadczenia - na mocy art. 56 ustawy emerytalnej - dokonał zwiększenia wysokości świadczenia o kwotę 130,91 zł z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie rolne za cały sporny okres podlegania T. C. ubezpieczeniu społecznemu rolników, tj. 15 lat, 7 miesięcy i 13 dni. Wyjaśnił przy tym, że zwiększenie rolne obliczył, przyjmując po 1% emerytury minimalnej za każdy rok opłacania składek do KRUS, a zatem przyjmując, że wynosi ono 15,75% emerytury minimalnej (tj. 15 lat i 3 kwartały x 831,15 zł (minimalna emerytura) = 130,91 zł). Dodatkowo wskazano, że

ubezpieczony pobiera świadczenie z KRUS, które jest wyższe od aktualnie ustalonej emerytury ZUS-owskiej dlatego - wobec zbiegu dwóch świadczeń nie podlegających łączeniu - zawiesił wypłatę emerytury jako świadczenia niższego.

Na rozprawie w dniu 3 lipca 2013 r. pełnomocnik ubezpieczonego sprecyzowała, że świadczenie ubezpieczonego powinno być obliczone łącznie jako suma świadczenia należnego za 15 lat i 7 miesięcy pracy rolniczej za 17 lat i 9 miesięcy ubezpieczenia ZUS.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

T. C. (1)urodził się (...)r.

Niesporne.

W okresie od 23 października 1967 r. do 17 października 1969 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową.

W okresie od 3 listopada 1969 r. do 1 kwietnia 1971 r. T. C. był zatrudniony w Spółdzielni (...); w okresie od 8 marca 1973 r. do 8 listopada 1975 r. - w (...) Przedsiębiorstwie (...), zaś w okresie od dnia 16 stycznia 1976 r. do 5 października 1987 r. - w Przedsiębiorstwie (...)w W..

Niesporne, a nadto dowody:

- zaświadczenia UM w M. z 20.02.2003 r. - k. 7, 8 plik III akt KRUS;
- oświadczenie ubezpieczonego z 21.02.2003 r. - k. 9 plik III akt KRUS;
- pisemne zeznania świadka S. Z. z 21.02.2003 r. - k. 10 plik III akt KRUS;
- pisemne zeznania świadka F. Z. z 21.02.2003 r. - k. 11 plik III akt KRUS;
- książeczka wojskowa – k. 12 plik III akt KRUS;
- świadectwo pracy - k. 13 plik III akt KRUS;
- legitymacja ubezpieczeniowa - k. 16 plik III akt KRUS;
- zaświadczenie z 15.11.2000 r. - k. 17 plik III akt KRUS.

W okresie od 1 maja 1988 r. do 30 czerwca 2003 r. oraz od 19 października 2004 r. do 31 marca 2005 r., tj. przez okres 15 lat, 7 miesięcy i 3 dni, T. C. (1) podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników (jako rolnik) i opłacał z tego tytułu należne składki.

Niesporne, a nadto dowody:

- zaświadczenie dot. okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników - k. 65-67 plik III akt KRUS; k. 57-61 plik I akt ZUS;
- wywiad ubezpieczeniowy - k. 72-73 plik III akt KRUS.

W dniu 21 grudnia 2004 r. ubezpieczony złożył w KRUS wniosek o przyznanie mu prawa do renty inwalidzkiej rolniczej.

Decyzją z dnia 17 lutego 2005 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział w S. przyznał ubezpieczonemu od 1 grudnia 2004 r. prawo do renty rolniczej. Do okresów od których zależy prawo i wysokość w świadczenia zaliczono okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1 maja 1988 r. do 30 czerwca 2003 r. oraz od 19 października 2004 r. do 31 marca 2005 r. (praca we własnym gospodarstwie rolnym), a także okresy pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 25 lutego 1964 r. do 5 marca 1973 r., okres służby wojskowej od 23 października

1967 r. do 17 października 1969 r. i okresy zatrudnienia od 8 marca 1973 r. do 8 listopada 1975 r. oraz od 16 stycznia 1976 r. do 5 października 1987 r.

Przy wyliczaniu wysokości świadczenia uwzględniono: część składkową wynoszącą 40,39% emerytury podstawowej oraz część uzupełniającą wynoszącą 85,50 % emerytury podstawowej. Wysokość świadczenia wyniosła 708,24 zł, a od dnia 1 maja 2012 r. - 988,50 zł.

Niesporne, a nadto dowody:

- wniosek - k. 64 plik III akt KRUS;

- decyzja z 17.02.2005 r. - k. 89 plik III akt rentowych;

- raport z ustalenia uprawnień do świadczenia - k. 88 plik III akt KRUS.

Decyzją z 18 marca 2013 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przyznał ubezpieczonemu z urzędu emeryturę rolniczą w wysokości dotychczas pobieranej renty rolniczej. Od dnia 1 kwietnia 2012 r. emerytura należna do wypłaty wynosi 892,25 zł.

Niesporne, a nadto dowód: decyzja z 18.03.2013 r. - k. 187 plik III akt KRUS.

W dniu 9 stycznia 2013r. T. C. (1) złożył w ZUS wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury. Wniosek ten został rozpoznany poprzez wydanie zaskarżonej w niniejszym procesie decyzji.

Niesporne.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie mogło zostać uwzględnione.

Istota niniejszego sporu sprowadzała się do odpowiedzi na pytanie o zasady zaliczania okresów pracy w gospodarstwie rolnym do stażu ubezpieczeniowego w związku z rozpatrywaniem przez organ rentowy – właściwy oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych - uprawnień do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie był bezsporny, zaś istotną dla rozstrzygnięcia kwestią pozostawała zasadność dokonania przez organ rentowy zwiększenia wysokości emerytury ubezpieczonego z tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym rolników wyłącznie o kwotę 130,91 zł. Ubezpieczony stał na stanowisku, że takie działanie jest dla niego krzywdzące; wskazywał bowiem, że skoro przez wiele lat opłacał składki na ubezpieczenie społeczne rolników, to okres ten powinien zostać uwzględniony przy ustalaniu wysokości emerytury, a jego świadczenie powinno odpowiadać wartości ogółu uiszczonych przez niego składek na ubezpieczenie społeczne, zarówno powszechne, jak i rolnicze.

Odnosząc się do tych zarzutów, trzeba wskazać, iż ogólną zasadą prawa ubezpieczeń społecznych jest, że świadczenia emerytalne na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z FUS przysługują ubezpieczonemu, czyli osobie podlegającej ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, a do ustalenia prawa do emerytury oraz obliczenia jej wysokości uwzględnia się zasadniczo tzw. okresy składkowe i okresy nieskładkowe ubezpieczonego, zgodnie z zasadami określonymi w art. 5-7 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Wyjątek od tej zasady stanowi przepis art. 10 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którym w sytuacji, gdy ustalone na podstawie art. 5-7 ustawy o emeryturach i rentach z FUS okresy składkowe i nieskładkowe okazały się krótsze od okresu wymaganego do uzyskania emerytury na podstawie przepisów tej ustawy, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu uwzględnia się także okresy pracy w gospodarstwie rolnym. Obliczanie wysokości emerytury z uwzględnieniem okresów pracy w gospodarstwie rolnym następuje jednak na

zasadach określonych w art. 56 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. Nr 153, poz. 1227 z 2009 r. z późn. zm.) w zw. z art. 10 tej ustawy.

W art. 56 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wskazano, że osobie, której przy ustalaniu prawa do emerytury uwzględniono okresy pracy w gospodarstwie rolnym określone w art. 10, oblicza się wysokość przysługującego świadczenia jako część świadczenia obliczonego w myśl art. 53, z uwzględnieniem okresów pracy w gospodarstwie rolnym, proporcjonalnie do udziału okresów składkowych i nieskładkowych w okresie stanowiącym sumę okresów składkowych, nieskładkowych i uwzględnionych okresów pracy w gospodarstwie rolnym.

W ustępie 2 tego przepisu wskazano, że przepisu ust. 1 nie stosuje się do osoby, która udowodniła co najmniej: 20 lat - kobieta lub 25 lat - mężczyzna okresów składkowych albo okresów składkowych uzupełnionych okresami nieskładkowymi w rozmiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2, lecz wysokość przysługującej jej emerytury oblicza się w myśl art. 53, z uwzględnieniem okresów składkowych i nieskładkowych, bez uwzględnienia okresów pracy w gospodarstwie rolnym.

W ust. 3 wskazano, że świadczenie, którego wysokość ustalono w myśl ust. 1 lub 2, zwiększa się o kwotę odpowiadającą części składkowej emerytury ustalonej według zasad wymiaru określonych w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników, z uwzględnieniem całego udowodnionego okresu pracy w gospodarstwie rolnym, z tym że okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym - bez podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu - po ukończeniu 16 roku życia, przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r., uwzględnia się, jeżeli przypadają nie wcześniej niż 25 lat przed ustaleniem prawa do emerytury.

W ust. 4 określono, że jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe nie zostały uzupełnione okresami wymienionymi w art. 10, emerytura ulega zwiększeniu za okres opłacania składek na Fundusz Emerytalny Rolników, Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników i ubezpieczenie emerytalno-rentowe rolników. Zwiększenie to ustala się według zasad wymiaru przewidzianych dla części składkowej w przepisach, o których mowa w ust. 3. W ust. 5 wskazano, że zwiększenie, o którym mowa w ust. 4, nie przysługuje osobie mającej ustalone prawo do emerytury lub renty na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zwiększenie, o którym mowa w ust. 4, przyznaje się na wniosek zainteresowanego (ust. 6).

Wreszcie, w ustępie 7 przewidziano, że emerytury, o których mowa w ust. 1-4, wypłaca się z Funduszu, z tym że koszty tych emerytur podlegają odpowiedniej refundacji:

- 1) w części odpowiadającej zwiększeniu o część składkową w wysokości obliczonej zgodnie z ust. 3 i 4 - z funduszu emerytalno-rentowego określonego w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników;
- 2) w części odpowiadającej podwyższeniu do kwoty najniższej emerytury - z budżetu państwa.

W ocenie Sądu organ rentowy dokonał prawidłowego obliczenia wysokości należnej ubezpieczonemu emerytury. Wysokość świadczenia wyliczono, postępując stosownie do dyspozycji przywołanego wyżej przepisu art. 56 ustawy o emeryturach i rentach. ZUS, ustalając staż ubezpieczeniowy T. C., przyjął bowiem, że przebył on:

- 17 lat, 9 miesięcy i 18 dni okresów składkowych z tytułu ubezpieczenia w FUS (okres odbywania służby wojskowej od 23 października 1967 r. do 17 października 1969 r., okresy zatrudnienia od 3 listopada 1969 r. do 1 kwietnia 1971 r., od 8 marca 1973 r. do 8 listopada 1975 r. oraz od 16 stycznia 1976 r. do 5 października 1987 r.);
- 15 lat, 7 miesięcy i 13 dni okresów uzupełniających (tj. okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1 maja 1988 r. do 30 czerwca 2003 r. oraz od 19 października 2004 r. do 31 marca 2005 r.).

Skoro więc, w myśl przywoływanego już wyżej ustępu trzeciego przepisu artykułu 56 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, świadczenie, którego wysokość ustalono w myśl ust. 1 lub 2, zwiększa się o kwotę odpowiadającą części składkowej emerytury ustalonej według zasad wymiaru określonych w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników, z uwzględnieniem całego udowodnionego okresu pracy w gospodarstwie rolnym, z tym że okresy

prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym - bez podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu - po ukończeniu 16 roku życia, przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r., uwzględnia się, jeżeli przypadają nie wcześniej niż 25 lat przed ustaleniem prawa do emerytury, zaś stosownie do treści art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn.: Dz. U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291 z późn. zm.) część składkową ustala się przyjmując po 1 % emerytury podstawowej za każdy rok podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, z uwzględnieniem ust. 2-7. Niepełne lata przelicza się odpowiednio, z uwzględnieniem art. 21a, koniecznym było przyjęcie iż ZUS prawidłowo ustalił, że w przypadku ubezpieczonego kwota zwiększenia rolnego będzie wynosiła 130,91 zł (15,75% (15 lat 3 kwartały ubezpieczenia społecznego rolników) x 831,15 zł (minimalna emerytura FUS) = 130,91 zł).

Zdaniem Sądu prawidłowe okazało się również rozstrzygnięcie organu rentowego w zakresie, w jakim zawiesił on ubezpieczonemu prawo do ustalonego w powyższy sposób świadczenia. Z ustaleń stanu faktycznego wynika bowiem, że T. C. od 1 grudnia 2004 r. był uprawniony do renty rolniczej, natomiast decyzją z dnia 18 marca 2013 r. przyznano mu prawo do emerytury rolniczej na podstawie przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Zbieg prawa do emerytury z FUS z prawem do emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego rolników reguluje przepis art. 96 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w którym wskazano, że prawo do pobierania świadczeń w razie zbiegu u jednej osoby prawa do emerytury lub renty z prawem do emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego rolników określają odrębne przepisy (a zatem przepisy ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników). Zgodnie z treścią art. 33 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, „w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty przysługującej na podstawie ustawy z prawem do emerytury lub renty z innego ubezpieczenia społecznego, uprawnionemu wypłaca się jedno wybrane przez niego świadczenie, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4”. Wyjątki, o których mowa w ust. 3 (uchylony przez art. 33 pkt 7 lit. c ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych, Dz. U. Nr 228, poz. 1507) oraz ust. 4 nie mają znaczenia dla oceny niniejszej sprawy, gdyż dotyczą zbiegu emerytury/renty rolniczej z prawem do renty inwalidy wojennego i wojskowego, którego niezdolność do pracy pozostaje w związku ze służbą wojskową, renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej pobytem w miejscach, o których mowa w art. 3 i 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatanach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 371, z późn. zm.), renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy, wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy albo wskutek choroby zawodowej oraz świadczenia o charakterze rentowym z instytucji zagranicznej.

W tym miejscu trzeba też podkreślić, że art. 33 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników był przedmiotem oceny Trybunału Konstytucyjnego. W wyroku z dnia 5 października 2010 r. K 16/08 Trybunał ów uznał jednak, że przepis ten jest zgodny z art. 2 i art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Pogląd ten wiąże sąd powszechny, w tym także w niniejszej sprawie.

W świetle powyższego za bezzasadne należało uznać żądanie ubezpieczonego wypłacenia mu obu świadczeń pozostających w zbiegu. W przypadku wystąpienia zbiegu u jednej osoby prawa do emerytury lub renty z prawem do emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego rolników uprawnionemu wypłaca się bowiem jedno, wybrane przez niego świadczenie (art. 33 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników).

Na zakończenie wskazać należy, że zarówno do przyznania renty inwalidzkiej rolniczej, jak i do przyznania emerytury rolniczej, rolniczy organ rentowy do ustalenia części składkowej przyjął zarówno okresy ubezpieczenia rolniczego, jak też i okres podlegania przez ubezpieczonego innemu ubezpieczeniu społecznemu, tj. okres służby wojskowej oraz okresy zatrudnienia. A zatem - wbrew twierdzeniom ubezpieczonego - przy przyznawaniu z urzędu emerytury rolniczej uwzględniono fakt podlegania przez T. C. ubezpieczeniom w ZUS, co oznacza iż chybiona jest jego argumentacja, jakoby w żadnym przypadku wszystkie przebyte przez niego okresy ubezpieczenia nie zostały zsumowane.

Mając powyższe na względzie, stosownie do art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., odwołanie oddalono.